

Виховна робота серед студентів у вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною підготовки сучасного спеціаліста. Про те як здійснюється ця робота в Харківському національному технічному університеті сільського господарства ім. Петра Василенка розповідає проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат технічних наук, доцент Віктор Іванович Жила.

Виховуємо гармонійну особистість

В. ЖИЛА,

проректор з науково-педагогічної роботи університету

— Професорсько-викладацький склад Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка робить все можливе і готує таких майбутніх фахівців, які працюють у сільській місцевості, стають елітою села і несуть культуру своїм односельчанам.

Умовно ця робота в технічному вищому навчальному закладі складається з декількох напрямів. Насамперед, це робота зі студентами в аудиторії. Починається вона з введення у спеціальність, коли студенту розповідають про «ази» навчання, а далі йдуть заняття з етики. Кожен викладач, на кожному занятті, особливо на першому курсі, роз'яснює особливості навчання в університеті, проживання в гуртожитку у великому індустріальному центрі, м. Харкові.

Викладачі знайомлять молодь з основами гуманітарних знань і привертають увагу до різних сфер життя, допомагають формувати громадські якості слухачів кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін технічного університету. Такі курси, як «Історія України і політологія», «Соціологія», «Філософія», «Основи економічної теорії» та ін. допомагають кожному студенту грамотно оцінювати сучасні

соціальні процеси та активно включатися в них. А на старших курсах це не тільки етика та естетика, а й культурологія та психологія.

Завжди у вересні, в перший місяць свого навчання в університеті, всі групи першокурсників знайомляться з освітянськими, виховними, патріотичними, науковими і студентськими традиціями в Музеї історії університету. В недалекому майбутньому планується створити в університеті музей сільськогосподарської техніки — полігон передового досвіду. Вже підготовлені і перші експозиції цього музею.

Враховуючи важливість цього питання, в університеті було створено, мабуть, першу і єдину серед аграрних вищих навчальних закладів кафедру культури, яка має на меті прививати майбутньому фахівцю не тільки певні естетичні смаки, а й вміння оволодівати методами психологічних аспектів спілкування з людьми, керування колективами. А це дуже важливо.

Упродовж 14 років цю кафедру очолювала старший викладач Любов Іванівна Сибільова, яка посуті її і створила. На жаль, її вже немає серед нас. Продовжує, розвиває, і певною мірою, сприяє покращанню загальних показників кафедри нинішня її завідувач Марина Олегівна Мазоренко.

До речі, працівники кафедри, використовуючи ту базу, що була закладена їх попередниками, продовжують наукові дослідження. Працюють і розвивають нетрадиційні для технічного університету, дуже важливі напрямки виховної роботи у своїх дисертаціях:

у кандидатській — головний бібліотекар Наталя Григорівна Грабар та у докторській — професор Олена Володимирівна Землянська.

Зрозуміло, що виховною роботою займається ректорат, деканати, завідувачі кафедр, викладацький склад університету. Позитивну роль в цьому відіграють і громадські організації та їх структури. Насамперед — дійова, чисельна за складом профспілкова організація (голова профкому Микола Прокофійович Артемов).

Профспілкова організація університету відіграє значну роль у відстоюванні законних прав викладачів та студентів на достойні умови роботи і навчання, охорони праці, дозвілля. Соціальні завоювання університету — теж можна віднести на адресу профспілки. Сьогодні навіть важко собі уявити повноцінне життя і навчальний процес в університеті без впливу на нього профспілкової організації. До речі, вона в навчальному закладі бойова, вміє відстоювати права викладачів, студентів, працівників університету.

Крім цього, в навчальному закладі працює потужний комітет у справах сім'ї, молоді та спорту, який очолює Микола Петрович Кунденко. Цей комітет має тісні зв'язки з культурним та спортивним рухом в університеті. У всіх заходах, що здійснюються в університеті на міському, районному, обласному чи всеукраїнському рівнях, комітет бере саму найактивнішу участь. Він координує виховну роботу на факультетах, у тому числі і з молодіжними організаціями.

Системно проводиться виховна робота зі студентами, наприклад, на факультеті переробки і зберігання сільськогосподарської продукції. Тут вже стали правилом індивідуальні бесіди з ними, виступи у академічних групах декана факультету професора О.В.Солошенка, заступника декана з виховної роботи С.А.Денисенка, завідувачів кафедр.

Викладачі не залишають без уваги студентів, які мешкають у гуртожитку. В спеціально відведених кімнатах гуртожитку вони проводять з ними додаткові консультації і заняття. А в святкові та вихідні дні, за графіком, здійснюється цілодобове чергування: від коменданта гуртожитку Р.М.Романченка, студентської ради — і до декана факультету кожний знає і виконує свої обов'язки з налагодження зразкового побуту, додержання належного порядку і дисципліни. Свої-

Нарада-презентація проекту національної програми «Відродження села — справа молодих!» у м. Суми

ми силами робиться профілактичний ремонт приміщень гуртожитку. Допомагає звичайно і господарча частина університету.

Кажучи про виховну роботу, не можна не торкнутися і ради відмінників, яка існує в університеті. Це громадський орган, який допомагає студентам проявити себе, сприяє апробації ідей, новацій, які впроваджуються в навчальний процес. Допомагає рада і тим студентам, які не змогли з різних обставин своєчасно засвоїти певний навчальний курс.

Вже стало доброю традицією в житті аграрної освіти України організовувати актуальні наукові та навчально-виховні форуми серед відмінників навчання та іменних стипендіатів. Один з таких Всеукраїнських зльотів «Лідери АПК XXI століття» у травні минулого року проходив у Харкові на базі ХНАУ ім.В.В.Докучаєва. В ньому взяли участь близько 300 кращих студентів із 136 аграрних вищих навчальних закладів України. Були присутні на ньому і студенти ХНТУСГ. Під час спілкування вони обмінялися думками та ідеями щодо майбутнього сільського господарства країни, зустрілися з передовиками агропромислового виробництва, видатними вченими, провідними професорами, діячами науки і культури Слобожанщини. У 2005 році відмінників зустрічало Поділля.

Іменним стипендіатом Президента України в цьому році була п'ятикурсниця факультету менеджменту Ірина Горонець. Вона закінчила університет і має намір поступити до аспірантури. А стипендіат Верховної Ради Ук-

раїни студент факультету технічного сервісу Олександр Ткаченко крім того, що він відмінник навчання, став ще й у складі команди університету бронзовим призером чемпіонату країни з регбі.

Ефективно працює в університеті студентська жіноча організація «Надія», яка створена за ініціативою самих студентів і спрямована на залучення молоді до участі у вирішенні своїх проблем, проведення виховної роботи в гуртожитках, розширення потенційних здібностей молоді і жінок, у тому числі.

Співпрацює з молоддю і виховними структурами рада ветеранів університету, і це не обмежується тільки відзначенням знаменних дат.

Під час навчання в університеті студенти мають змогу не тільки отримати професійні знання за обраною спеціальністю, а й духовно збагатити і підвищити свій культурний рівень, можливість навчитися спілкуватися та працювати з людьми, розвинути свої творчі здібності.

В університеті відбувається багато цікавих заходів. Відзначаються Жіночий день, свято Перемоги у Великій Вітчизняній війні, підтримують славні традиції. Кожного року, наприклад, у листопаді педагогічний колектив і студенти разом підводять підсумки на вечорах «Трудової слави». На них запрошують випускників, які досягли певних успіхів у своїй роботі, будь-то в державних органах, бізнесі, громадській роботі чи інше...

— В університеті багато колективів художньої самодіяльності, велика кількість талановитої молоді, — до-

повноє завідувач кафедри культури, Марина Олегівна Мазоренко. — Розшукати серед першокурсників таланти, виховати, навчити і розвинути в них творчі здібності — таку мету ставить пере собою професорсько-викладацький склад кафедри. До того ж, необхідно виконати і головне завдання — виховати глибоко інтелігентного керівника агропромислового комплексу, привити йому любов до історії і культури свого народу, традицій, відкритої думки.

Значну виховну роботу з молоддю проводить бібліотека, яка має чудовий потенціал. Це і її фахівці, і гуманітарії, і чудовий літературний театр «Джерело», художнім керівником якого є викладач кафедри культури Наталія Григорівна Грабар. Цей театр знайомить молодь з надбаннями нашої культури.

Ще на першому курсі, коли студенти тільки переступають поріг навчального закладу, на факультетах проводять огляди-конкурси «Дебют першокурсника», де мають змогу проявити свої таланти колишні абітурієнти та отримати за творчу художню майстерність перші університетські грамоти і дипломи.

Поступовому і подальшому підвищенню рівня їх виконавчої майстерності сприяє студентський клуб, яким керує випускник університету Олександр Олексійович Бігун. В клубі працює 14 самодіяльних колективів. Це ансамблі бального, сучасного, народного, класичного танцю; жіночий і чоловічий вокальні та вокально-інструментальні ансамблі. Крім художньої самодіяльності є клуб весе-

лих і кмітливих, який проводить змагання команд КВК. Своя художня самодіяльність і команда КВК є на кожному факультеті.

А питаннями організації художньої самодіяльності займається старший

ладів країни, який традиційно проходить у Софіївському парку в м.Умань Черкаської області. І кожний раз василівці стають лауреатами чи дипломантами конкурсу цього фестивалю. Отримували і «Гран-прі».

Ансамбль танцю «Версавія», дипломант фестивалю «Софіївські зорі» у 2004 році, керівник Н.М. Семенова

викладач кафедри культури А.Л.Кухаренко. Вона, до того ж, заступник проректора з питань культури, за сумісництвом.

Близько половини студентів навчального закладу і чимало викладачів беруть активну участь в художній самодіяльності.

Чотири роки підряд університет перемагає у відбірних регіональних змаганнях, беруть участь у всеукраїнському фестивалі художньої творчості середвищих аграрних навчальних за-

Рівень самодіяльних колективів та окремих виконавців в університеті досяг вже такого професіоналізму, який є показовим для багатьох аграрних вищих навчальних закладів України.

Такі аматори-виконавці, як Сергій Леденьов — студент механіко-технологічного факультету, Лаша Есартія — студент факультету енергетики та комп'ютерних технологій відомі не тільки в нашому регіоні, а й далеко за його межами.

Педагогічний колектив кафедри культури сприяє розвитку естетичних смаків студентів. Такі заходи, як «Аполон-2002», «Афродіта-2003», «Міс Деметра-2004», «Стиль, мода, краса», які були запропоновані кафедрою, стали традиційними в університеті.

Саме прищепленню студентам таких якостей, як розуміння прекрасного, вміння вільно виражати свій творчий стан і настрої стають запорукою до успішних випробовувань на великій сцені. Ольга Шилованова, студентка II курсу факультету енергетики та комп'ютерних технологій перемогла в конкурсі і отримала титул «Королева Харкова 2005» та золоту корону з дванадцятьма діамантами. Цілий рік її обличчя буде випромінювати красу нашого рідного обласного центру. А нещодавно вона завоювала титул «Друга віце-міс бікіні Всесвіту 2005».

Навчання плаванню на заняттях фізичного виховання студентів

Виховна робота зі студентами не закінчується в аудиторіях кафедр і факультетів, вона продовжується під час практичної підготовки. Студенти, які пройшли закордонну практику або стажування, зовсім по-іншому відносяться до своєї майбутньої професії. На жаль, недостатньо ще таких фахівців, які логічно мислять, як того вимагають ринкові відносини, або вміють себе знайти.

Продовжується виховна робота зі студентами і в п'яти гуртожитках університету. В студентському містечку є студентська рада. Такі ради існують і в кожному гуртожитку. Члени ради збираються разом, щоб скоординувати свої дії з виховної роботи. Рівень роботи і самоврядування в гуртожитках достатньо високий. Ради самі вирішують питання з організації, побуту, чергуванню, прибиранню, складають плани роботи. Викладач, або куратор групи, у кращому випадку, може подивитися на цей план, щось порадити, але не нав'язує нічого.

В гуртожитках проводяться змагання, конкурси на кращу кімнату, кращий поверх, змагання з шашок та шахів, є невеличкі зали і кімнати, де студенти можуть себе розвивати атлетично.

В гуртожитках проживає близько двох тисяч студентів, інші — їздять на заняття приміськими електричками, якась частина студентів мешкає в обласному центрі на квартирах. Гуртожиток — це і певні правила. Потрібно прибрати за собою, виконувати правила поведінки, санітарні норми та ін.

До речі, останні 5-7 років міністерство аграрної політики України проводить конкурс на краще студентське містечко. І всі роки студентське містечко університету займає одне з провідних місць, якщо не перше, то — друге.

Університет, мабуть, один з небагатьох вищих навчальних закладів нашого обласного міста, студенти якого постійно відвідують оперний театр, театри ім.Т.Г.Шевченка та російської драми ім.О.С.Пушкіна, історичний і художній музеї тощо.

В університеті стало традицією, що факультети роблять свої свята. Ініціатором став факультет технічного сервісу, де деканом працює Олександр Артемович Науменко. Кожний рік, в один із жовтневих днів декан, разом зі своїми заступниками Сергієм Петровичем Сорокіним, Василем Андрійовичем Польотовим, Олександром Всеволодовичем Тихоновим та головою студентської ради

факультету Володимиром Шосовим, проводять день спорту факультету, до якого готуються заздалегідь.

В цей святковий для факультету день студенти звільнені від занять. Вони на власному стадіоні факультету змагаються з різних видів легкої атлетики, гімнастики, козацьких розваг. Закінчується спортивне свято нагородженнями переможців пам'ятними знаками, грамотами та дипломами з кожного виду спорту.

В університеті відроджена традиція — у травні місяці проводити спортивні підсумки навчального року, коли студенти змагаються в спортивних видах спорту між факультетами. Щорічно відбуваються фінальні змагання — університетська спартакіада з 15-16 видів спорту.

Тут слід сказати і про славі традиції фізичного виховання студентів з боку кафедри фізичного виховання та спорту. Видатними викладачами, що працювали на цій кафедрі в різні роки були Олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту з волейболу Ю.Н.Венгеровський, заслужений майстер спорту з велоспорту С.О.Мурай, майстри спорту П.Богданов, Е.А.Полянський, К.Цибулевська, М.Махонін і багато інших.

З 1997 року кафедру очолює заслужений тренер України, майстер спорту з вільної боротьби, доцент Л.В.Гринь. Зараз на кафедрі працює 8 викладачів, з них половина — майстри спорту. Кожного року в університеті проводяться змагання на першість серед груп і факультетів з баскетболу, волейболу, легкої атлетики, легкоатлетичного кросу, настільного тенісу, бадмінтону, гирьового спорту, шахів, шахмат і футболу.

Гордістю університету є футбольна команда, яку створено на базі механіко-технологічного факультету. За результатами навчальних 2004-2005 років вона посіла друге місце серед майже 30 команд вищих навчальних закладів нашого обласного центру.

Сьогодні в університеті навчаються студенти-спортсмени, які у попередні роки досягли за допомогою кафедр у різних видах спорту найвищих своїх висот. Їх одинадцять. Серед них: золотий призер всеукраїнських літніх спортивних ігор серед вузів АПК з легкої атлетики 2002 року В.Панкович, чемпіон 6-ї літньої спартакіади України 2003 року з бігу 4x400 Є.Бібік, майстер сорту України з вільної боротьби Г.Манучарян, 2004 рік та інші.

Приємним подарунком до 75-річчя університету стала золота медаль Європейської першості з настільного тенісу студентки механіко-технологічного факультету Ганни Юнашевої, срібло чемпіонату Європи з боротьби сумо Володимира Ганзая та перемоги в міжнародному легкоатлетичному турнірі Оксани Кузменок.

За підсумками спартакіади серед студентів 2005 року спортивна команда університету виборола призове місце серед 22 аграрних університетів.

Напрацювання викладачів університету в області удосконалення виховної роботи традиційно оформляються у вигляді збірки науково-методичних праць. Це надбання може сьогодні дозволити далеко не кожній університетській професорсько-викладацькій склад ХНТУСГ цим пишається. Останнім часом такі збірки, навіть, виходять під егідою навчально-методичного центру аграрної освіти у м. Києві. В них, як правило, розміщені матеріали технічного університету. Це дуже важливий крок, коли йде переосмислення виховної роботи на науковому рівні, показуються підходи, які зведені в систему.

Дієвість університетської системи виховання проявляється у формуванні особистості — лідера, майбутнього керівника нових агроформувань. Активну участь в реалізації нової концепції аграрної політики на селі беруть випускники університету, кращі з них були присутні на нараді-презентації проекту національної програми «Відродження села — справа молодих!», яка була проведена за участю Президента України В.А.Ющенка на базі Сумського національного аграрного університету в липні 2005 року.

Харківській національній технічній університет сільського господарства ім.Петра Василенка порівняно молодий вищий навчальний заклад, розвивається він в обласному центрі, насиченому підприємствами машинобудування, сільськогосподарської техніки та науково-дослідними і навчальними установами сільськогосподарської галузі. Тому тут і намагаються запозичити все краще, що є в інших навчальних закладах, а своїм власним досвідом — поділитися з колегами. Як свідчить досвід попередніх років, Харківський національний технічний університет ім. П.Василенка займає лідируючі позиції в Україні.

Записав В. ПЕТРЕНКО